

Dictamen núm. 8/2005, del Consell Econòmic i Social, sobre el Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears.

Dictamen núm. 8/2005, del Consell Econòmic i Social, sobre el Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears.

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a) , incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 4, lletra a), incís primer, del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual se n'aprova el Reglament d'organització i funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 4 d'octubre de 2005 té entrada en el Registre del CES la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Treball i Formació en relació al Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears. Juntament amb la sol·licitud i el projecte de decret, es trameten els documents següents:

- L'acord d'incoació d'elaboració d'un decret pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears. (De 15 de novembre de 2004)
- Memòria, estudi econòmic i taula de disposicions afectades per l'elaboració d'un decret pel qual s'aprova el reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears. (De 16 de novembre de 2004)
- Primer esborrany del projecte de decret.

- Audiència als interessats. (De 30 de novembre de 2004)
- Tramesa d'informació pública (D'1 de desembre de 2004) i anunci d'informació pública al BOIB núm.175, de 9 de desembre de 2004.
- Al·legacions al projecte de decret.
- Projecte de Decret modificat un cop analitzades les al·legacions.
- Sol·licitud d'informe a la Secretaria General i a l'Assessoria Jurídica de la Conselleria. (De 26 de setembre de 2005).
- Informe de l'Assessoria Jurídica relatiu al projecte de decret i informe de la Secretaria General, tots dos de 29 de setembre de 2005.

Segon. El dia 5 d'octubre el Ple d'aquest Consell, constituït en sessió ordinària, designa a la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals per a l'elaboració de la proposta de dictamen i delega l'aprovació del dictamen a la Comissió Permanent.

Tercer. El dia 6 d'octubre la Secretaria General anuncia l'entrada de la sol·licitud del dictamen als consellers del CES, i als membres d'organitzacions no representades a la institució per tal que puguin fer les al·legacions que considerin oportunes.

Quart. La Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals es reuneix el dia 13 d'octubre i aprova una proposta de dictamen, la qual s'eleva a la Comissió Permanent. Aquest òrgan aprova el dictamen en la sessió ordinària del dia 19 d'octubre de 2005.

II. Contingut del Projecte de decret

Per veure el contingut de la norma reglamentaria sotmesa a dictamen hem de distingir el decret que l'aprova del reglament que com annex incorpora: El decret d'aprovació del Reglament, conté una "exposició de motius", un article únic, una disposició transitòria, 3 disposicions finals i un annex que

conté el Reglament d'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears.

L'exposició de motius determina la competència del govern per dictar aquest reglament atesa la disposició final segona de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, enuncia la naturalesa jurídica i principis que han de regir el Registre de cooperatives i descriu l'estructura del reglament.

L'article únic disposa l'aprovació del reglament sobre organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears.

La disposició transitòria regula el règim transitori dels procediments. El reglament que s'aprova no té efectes retroactius.

Pel que fa a les disposicions finals, són tres, la primera faculta al conseller de treball i formació per dictar totes les disposicions necessàries per executar el reglament, la segona assenyala la legislació supletòria i la tercera regula l'entrada en vigor del reglament.

L'annex conté el reglament d'organització i funcionament del registre de cooperatives de les Illes Balears. El reglament s'estructura en 6 capítols, amb un total de 54 articles, i en dues disposicions transitòries.

El capítol I, "Normes generals" (art. 1 a 4) regula l'objecte i àmbit d'aplicació del reglament, així com la naturalesa jurídica i les funcions del registre de cooperatives. És a dir, delimita la competència i funcions del Registre.

El capítol II, "Principis generals del Registre" (art. 5 a 10) determina els principis que han de regir l'actuació registral.

El capítol III, “Organització i funcionament” (art. 11 a 27) es divideix en tres seccions dedicades respectivament a l’organització, als assentaments registrals i al procediment. És a dir, en aquestes tres seccions són regulats els llibres i els fitxers que componen el Registre, els tipus d’assentament que es practiquen i el procediment d’inscripció i de publicitat.

El capítol IV, “Inscripció de societats cooperatives i dels seus actes” (art. 28 a 41), igualment es divideix en tres seccions que regulen els actes inscriptibles i les normes comunes, la inscripció de la constitució de la societat cooperativa i la inscripció d’altres actes registrals.

El capítol V, “Inscripció d’associacions cooperatives” (art. 42 a 44), fa referència a la inscripció de les entitats que associen a les cooperatives.

Finalment, el capítol VI “Altres actuacions del Registre” (art. 45 a 54), es divideix en dues seccions: la primera, sobre les anotacions registrals, que inclouen la legalització de llibres i el dipòsit de comptes, entre d’altres, mentre que la segona fa referència al procediment d’expedició de les certificacions negatives de denominació.

En el Reglament també s’hi inclouen dues disposicions transitòries sobre l’adaptació d’estatuts socials a la Llei de cooperatives de les Illes Balears i a la necessitat de sol·licitar les certificacions negatives de denominació al Registre de Societats Cooperatives del Ministeri de Treball i Afers Socials mentre no es compleixin les previsions de la Llei estatal de cooperatives.

III. Observacions generals

Dedicam aquest apartat a fer una panoràmica del món cooperatiu de les Illes Balears que ens dóna la imatge del seu estat actual.

Les cooperatives són les empreses més destacades del sector productiu de l'economia social i durant l'any 2004¹ presenten increments tant en el nombre de cooperatives com en el de socis, que es xifren en un 1,6% i un 5,9% respectivament. L'indicador "socis per cooperativa", que mesura la seva dimensió, registra el valor de 13,1 que representa un augment del 4,3% i recupera enguany els valors habituals del període contemplat. Pel que fa al conjunt de l'estat, els creixements en el nombre de cooperatives se situa en l'1,8%, en canvi els socis treballadors mostren una disminució del 3,4%.

L'evolució que s'observa en el període 1998-2004, tant del nombre de cooperatives com de socis d'alta a la seguretat social, fan palès un creixement sostingut, havent passat de 171 a 190 cooperatives i de 1.856 a 2.481 socis. Els increments del període en nombre de cooperatives ha sigut menor a les Illes (11%) que pel conjunt de l'estat (14%), en canvi en nombre de socis treballadors, el creixement observat a Balears (34%) destaca sobre el que ha tingut Espanya (26%).

El pes específic de les Illes en el conjunt d'Espanya manté, en els darrers cinc anys, un nivell gaire bé constant que se situa, de mitjana, en un minso 0,74% per les cooperatives i un 0,78% pel nombre de socis.

Per sectors, (classificació CNAE-93 d'activitats econòmiques), presenta la distribució següent: el 35,9% desenvolupen activitats de comerç i hoteleria, el 30,4% serveis socials i ensenyament, el 18,4% activitats agràries, el 6,9% serveis d'empreses i assegurances, el 4,2% la construcció, i el 4,2% els transports.

Les unions cooperatives existents a Balears, durant l'any 2004 no han aconseguit augmentar el seu nivell d'associació. Tant en nombre de socis, (-1.2%), com de cooperatives, (-2.8%), mostren una certa disminució.

¹ Aquestes dades s'han extret del text , en fase de publicació, de la *Memòria del Ces sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, 2004*.

D'aquesta manera es modera, per segon any consecutiu, l'evolució del període 1998-2004, en que el nivell associatiu ha tingut una tendència creixent, i que se situa en el 45 % del total de cooperatives i en el 73% del total de socis a l'exercici 2004.

El cooperativisme agrari de Balears agrupa 40 cooperatives agràries distribuïdes geogràficament de la següent manera, 31 a Mallorca, 6 a Menorca i 3 a Eivissa. També figuren associades dins aquesta unió cinc societats agràries de transformació (SAT) que són empreses amb finalitats socials de millora del medi rural i promoció del desenvolupament agrari. En total, la facturació a l'any 2004, ha augmentat un 7,5%, xifrant-se en 65 milions d'euros. Les cooperatives agràries de segon grau –cooperatives de cooperatives–, són un destacat mitjà per aconseguir economies d'escala. Actualment n'hi ha 3 de segon grau, 2 a Mallorca amb 17 cooperatives agrupades i 1 a Menorca que agrupa les 6 cooperatives de l'illa.

El cooperativisme de treball agrupa 40 cooperatives d'aquesta modalitat, – una menys que l'any anterior–, que tenen 519 socis treballadors i a la vegada ocupen 396 treballadors assalariats. Durant l'any 2004, la xifra estimada de negoci fou de 20 milions d'euros que suposa un increment del 16% en relació a l'exercici anterior. Els socis treballadors augmenten un 2% mentre que els treballadors assalariats disminueixen un 7,5%, en consonància amb l'efecte conjunt de l'increment de socis i la baixa d'una cooperativa.

IV. Observacions particulars

A les observacions particulars fem una anàlisi del contingut de la norma reglamentària sotmesa a dictamen, partint d'una avaluació de caire general del procés d'elaboració de la dita norma i del seu text i, en segon lloc, comentam les qüestions normatives que consideram de més importància. En conseqüència:

I.- La Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears (BOIB núm. 42, de 29 de març; BOE núm. 9 de 16 d'abril)², en la Disposició final segona, "Normes per aplicar i desplegar la llei", determina (...) *En tot cas, el Govern de les Illes Balears ha d'aprovar, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el reglament d'organització i funcionament del registre de cooperatives de les Illes Balears.* La llei, atesa la disposició final primera, començarà a vigir "...al mes de la seva publicació", és a dir, a partir del 29 d'abril del 2003. Per tant, resulta evident que aquesta norma reglamentària –com és molt habitual en els desplegaments reglamentaris de qüestions concretes de caire orgànic– arriba amb retard ja que el termini d'un any fixat pel seu desplegament, acabà el 29 d'abril de 2004.

Això no obstant, cal dir que el legislador de l'esmentada llei, en previsió del possible retard, determina en la Disposició transitòria tercera, "Anotacions registrals", que *Mentre no entri en vigor el reglament del registre de cooperatives de les Illes Balears, resulten d'aplicació les disposicions vigents fins a la data en matèria registral.* Sens dubte la llei fa referència a la legislació estatal en la matèria, és a dir, la Llei 27/1999, de 16 de juliol de cooperatives, d'àmbit estatal i el Reial decret 136/2002, d'1 de febrer, que la desplega, tot aprovant el reglament del registre de les societats cooperatives, "...que realitzin principalment l'activitat cooperativa en el territori de diverses comunitats autònomes..." (art. 2 del Reglament). Aquesta norma cobreix, fins a l'aprovació del decret que comentam, l'absència de norma pròpia i, en part, compensa l'incompliment del termini de desplegament reglamentari. Aquest extrem queda confirmat fins i tot respecte dels expedients de registre de cooperatives iniciats abans de la vigència del Reglament als quals, segons el número u de la Disposició transitòria del Decret d'aprovació del Reglament, se'ls ha d'aplicar el reglament estatal.

² Aquesta llei forma part del recull normatiu *Normes socials de les Illes Balears*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Palma: Juny de 2004. Epígraf 6, pàg. 151 i següents.

El procediment d'elaboració del reglament, atès el contingut de l'expedient normatiu tramès amb la sol·licitud, ens sembla –llevat de les consideracions que, amb superior criteri, pugui fer el Consell Consultiu– respectuós amb la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern, al manco pel que afecta als aspectes de consulta i informació pública. Consta en la dita tramitació que s'han consultat les unions cooperatives més importants (UCTAIB i UCABAL), les quals han tengut l'oportunitat de fer observacions al text de la norma en tramitació. Igualment consta que UCTAIB ha tramès un seguit d'observacions escrites les quals han estat, quasi en la seva totalitat, admeses. D'altra banda, des de les secretaries generals de les conselleries del Govern s'han fet esmenes i consideracions a aquest text reglamentari que, també majoritàriament, s'han acceptat.

Aquest CES ha emès dictamen en matèria de cooperatives en dues altres ocasions. La primera, respecte del projecte de decret pel qual es prorrogà el termini d'adaptació de les societats cooperatives a la Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives, Dictamen 12/2002, de 27 de juny. Aquesta norma dictaminada es va convertir en el Decret 100/2002, de 19 de juliol (BOIB núm. 91, de 30 de juliol). La segona ocasió es va analitzar l'Avantprojecte de llei de cooperatives de les Illes Balears, a través del Dictamen 13/2002, de 16 de juliol. Avantprojecte que es va convertir, després de la tramitació parlamentària, en la Llei de cooperatives de les Illes Balears.

II.- Com s'ha dit en veure el contingut de la norma sotmesa a dictamen, s'han de distingir dues parts: la del decret d'aprovació del reglament i l'annex que conté el mateix reglament.

Aquí tractarem el que fa al decret d'aprovació respecte del qual consideram necessari fer les observacions particulars següents:

- La norma que s'aprova rep el nom de Reglament d'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears, que és el nom previst, com hem vist, en la Disposició final segona de la Llei de cooperatives de les Illes Balears (en endavant LLCIB). En canvi, hem de fer notar que l'article únic del decret d'aprovació diu que *S'aprova el Reglament sobre organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears*. Tot i que pugui semblar que són la mateixa cosa, consideram que hi ha d'haver absoluta coincidència entre el nom i allò que és aprovat i advoquem per la rectificació del que ens sembla un error material.

- En el Dictamen 13/2002, de 16 de juliol, respecte de l'Avantprojecte de la LLCIB, dèiem el següent "Des del punt de vista de la terminologia, hem de puntualitzar que el text introductori d'una llei s'hauria d'anomenar "exposició de motius", en lloc de "preàmbul", donat que aquesta darrera denominació és més pròpia d'un decret. En aquest mateix sentit es pronuncia la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, quan estableix, en el seu article 36.2, que *[e]l conseller competent ha d'elevat l'avantprojecte al Consell de Govern perquè, si s'escau, l'aprovi com a projecte de llei o decideixi la realització de nous tràmits. El text aprovat ha d'incloure una exposició de motius*. Es recomana, en conseqüència, la substitució de la paraula "preàmbul" per la d'"exposició de motius", més apropiada a la naturalesa del text." En coherència al nostre criteri, entenem que el Decret que analitzem hauria de tenir un preàmbul i no, com diu ara, una exposició de motius.

- En el preàmbul s'ha d'incloure una menció sobre la consulta que s'ha fet a aquest CES com, per exemple, "atès el dictamen del Consell econòmic i Social", que és la més recomanable ja que no hi ha pronunciament quant a si és o no favorable, com passa amb les consideracions respecte del dictamen del Consell Consultiu.

- En la disposició final segona, “Legislació supletòria”, es fa una acurada relació de les normes en matèria de cooperatives i de naturalesa administrativa que es consideren òptimes per superar les possibles llacunes que pugui contenir el Reglament que s’aprova. En canvi, finalment, es fa al·lusió a la “...normativa mercantil”, sense especificar. Consideram convenient que també en aquest cas es faci un esforç de concreció i es designin les principals normes mercantils que són aplicables en els casos de llacunes.

III.- Pel que fa al Reglament, seguirem l’estructura de la norma, fent els nostres comentaris en raó dels capítols, seccions i articles que la componen, com és habitual als nostres dictàmens. En tot cas, volem dos advertiments previs de caire general:

- En el text normatiu del Reglament, constantment es fan referències a la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears. En algunes ocasions se la cita com acabam de fer i en altres només de forma parcial. Consideram que s’ha d’optar per una única forma i que en el capítol I, que seguidament abordarem, es podria incloure una norma d’unificació quant a la designació de la llei; per exemple *Totes les referències que es fan en aquest Reglament a la llei de cooperatives, s’han d’entendre fetes a la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears.*
- A títol de recomanació veiem més que necessari que la LLCIB i el reglament que comentam estiguin ben concordats. De fet, el nostre text legal és molt detallat i fins i tot “reglamentarista” per tal de facilitar l’accés al marc normatiu cooperatiu a totes les persones que vulguin fundar una cooperativa o, simplement, vulguin asseblar-se de quina és la regulació. Si ambdues normes no concorden en els detalls o si, com passa, el reglament no al·ludeix als preceptes legals que donen empara als seus articles, la finalitat informativa d’aquestes normes es perd.

La nostra anàlisi se centra en els aspectes següents:

- Al Capítol I, “Normes generals” (art.1 a 4).

En l'article 1 es fa referència a l'objecte de la norma tot dient que és (...) *regular l'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears, a què es refereix el capítol III del títol I de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears*. L'expressió reglamentària usada pot conduir a una apreciació errònia. En efecte, pot semblar que el capítol III del títol I fa una simple referència al Registre quan, realment, el dit capítol està format per un seguit d'articles que són els que regulen i fixen els principis fonamentals del Registre de cooperatives. De la seva banda, el reglament que comentem, el que realment fa és desplegar els articles prevists en la LLCIB. En conseqüència, entenem més ajustada a la realitat normativa considerar que l'objecte del reglament és (...) *desplegar la regulació que sobre l'organització i el funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears fa el capítol III del títol I de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears* i advoquem per la correcció del precepte. Igualment, per servir la vocació informativa de l'article 1, no estaria demés identificar pel seu número els articles que componen el capítol III del títol I de la llei desplegada.

En l'article 2 es tracta de la naturalesa del Registre –per cert s'ha de corregir en la versió final del text el nom del precepte que figura com a “Naturaleza”, és a dir, en castellà– i es fan un seguit d'afirmacions que convindria revisar:

- En primer lloc, es parla del Registre com una unitat administrativa i, en canvi, no es fa referència al principi d'unicitat. Creiem que ambdues coses no són el mateix i que en l'article hauria de figurar l'afirmació de l'article 16.1 de la LLCIB quant que el registre és únic.

- En segon lloc, el paràgraf segon de l'article 2 estableix que *El registre té la seu a Palma, sense perjudici de les delegacions que s'estableixin a les illes de Menorca i Eivissa*. Sembla doncs que el Registre com a unitat administrativa és a Palma i a Menorca i a Eivissa s'hi poden establir delegacions. Aquesta aparent claredat no és conforme amb el que disposa l'article 16.1, paràgraf segon, de la LLCIB que determina *El registre de cooperatives de les Illes Balears és únic i tindrà la seva seu a Palma. Es poden establir les delegacions que es consideri convenientes i, en tot cas, n'hi ha d'haver una a Menorca i una altra a Eivissa*. Per tant, atès el precepte legal, és evident que la llibertat que reconeix per fer delegacions s'ha omès en el Reglament i que la correcció a aquesta llibertat que incorpora l'obligació d'establiment de delegacions del Registre a Menorca i Eivissa es formula amb un to no imperatiu separant-se del criteri legal.

Consideram que l'article 2 del reglament ha de ser corregit, incorporant tot el contingut normatiu de l'article 16.1 de la llei i incloent en el text de l'article reglamentari referència expressa al precepte legal.

Pel que fa a l'article 4, que es fonamenta en l'article 17 de la LLCIB, hem de fer esment que en la lletra b) del precepte es fa referència als llibres obligatoris de les "societats cooperatives" i, en canvi, la LLCIB en la mateixa lletra de l'article 17 determina que aquests llibres són els de les "entitats cooperatives"; que és una expressió més àmplia. Advoquem per a la conservació del terme legal. La referència a l'assentament descrit a la lletra g) de l'article 4 del reglament no apareix en l'article 17 de la LLCIB, la qual cosa no és en si rebutjable. Això no obstant, consideram que totes les altres funcions que es llisten en l'article 4 tenen la característica comuna de descriure operacions registrals i tasques estructurals de projecció general. En canvi, l'anotació de les sancions per infraccions molt greus –amb independència de la seva importància– és un tasca molt específica i concreta que, òbviament, es pot entendre inserida en la fórmula general

prevista en la lletra h) de l'article *Qualsevol altra que li atribueixi la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, com també les altres que estableix aquest Reglament*. Igualment advoquem per la supressió del contingut de la lletra g).

A més, hem de reiterar aquí que consideram necessari concordar de forma expressa l'article reglamentari amb el legal.

- Al Capítol II, "Principis generals del Registre" (art. 5 a 10).

L'article 5 dedicat a l'"Eficàcia del Registre", determina que aquesta unitat administrativa (...) *s'ha de regir pels principis de legalitat, legitimació o presumpció de validesa i exactitud, publicitat material i formal, prioritat i tracte successiu*. Aquest precepte pretén desplegar –un altre cop sense fer-ne constància expressa– l'article 16.2 de la LLCIB. Aquesta pretensió de desplegament es fa amb una certa inexactitud que hauria de ser corregida i que es veu per la simple lectura del precepte legal que disposa *L'eficàcia del registre de cooperatives de les Illes Balears ve definida pels principis de publicitat formal i material, legalitat, legitimació o presumpció de validesa i d'exactitud, prioritat i tracte successiu*. Per tant, els principis condicionen l'eficàcia –constitutiva i/o declarativa dels actes que tenen entrada al registre– i no el registre per ell mateix com una unitat orgànica. L'eficàcia és un efecte derivat del actes que s'hi inscriuen sempre i quan hi hagi respecte dels principis. Entenem que l'expressió reglamentària ha de ser corregida en aquest sentit.

Pel que fa a l'article 6 que es dedica a la "Legalitat", cal dir que té una redacció un poc confusa que millora si el text del precepte es relaciona, no només amb l'article 16.3 de la LLCIB, sinó, també amb l'article 30 del mateix Reglament que tracta de la "Qualificació". I això perquè s'ha de reconèixer que l'article 6 més que referir-se, en profunditat, a la legalitat descriu una de les fases del procés de qualificació.

L'article 7 guanyaria en claredat si, d'una banda, com venim repetint, fes al·lusió al precepte corresponent de la LLCIB, en aquest cas, l'article 16.4 i, d'altra banda, se separàs de l'article 8.1 el paràgraf últim i se l'incorporàs al text d'aquest article 7, com a núm. 3. D'aquesta operació se'n derivarien principis clars: la presumpció d'exactitud i validesa dels assentaments i anotacions del Registre, la no convalidació a través de l'actuació registral dels actes i contractes nuls i, per últim, la preservació dels drets de les terceres persones de bona fe respecte a les declaracions d'inexactitud o nul·litat dels assentaments.

En l'article 8 del Reglament, que tracta la "Publicitat material i formal", s'hi regula el que creiem que és un dels aspectes més importants de la norma, ja que la funció de garantia del registre se suporta sobre els efectes de publicitat dels actes que hi són inscrits. Un cop més veiem que hi ha una manca de concordança entre el precepte reglamentari i la LLCIB, específicament l'article 16.2. D'altra banda consideram que s'hauria de meditar i, per tant, revisar l'article 8.1, no només separant-ne l'últim paràgraf i unint-lo a l'article 7, com hem dit, sinó parant esment en l'afirmació que diu *Els actes subjectes a inscripció i no inscrits no produeixen efectes respecte de terceres persones de bona fe, la qual es presumeix mentre no es provi que (els) coneixien*, i això perquè aquesta disposició incorpora un efecte condicionant no previst en la LLCIB. En efecte, l'últim paràgraf de l'article 16.2 de la dita llei disposa que *Els títols i documents subjectes a inscripció i no inscrits no produeixen efectes davant tercers de bona fe(...)*; veiem que no hi ha descripció de què és bona fe o que n'és el contrari i que, per tant, no depèn del coneixement que tingués la tercera persona del títol o documents inscriptibles. En canvi, el reglament condiciona l'efecte de la no inscripció per la via indirecta de la definició de la bona fe –manca de coneixement de l'acte inscriptible–, quan a la llei no hi ha un suport específic d'aquest condicionament. Pensem, com hem dit, que aquest extrem s'ha de meditar i,

en tot cas, s'ha d'afegir una norma en l'article 8 que expliqui més acuradament el que és la bona fe.

- Al Capítol III, "Organització i funcionament" (art. 11 a 27).

Pel que fa a la secció primera d'aquest capítol, "Organització", centrarem els nostres comentaris en l'article 13, dedicat al "Llibre d'inscripció de societats cooperatives" perquè, des del nostre punt de vista, és el document de més importància del Registre. Creiem que aquest precepte és l'exemple més clar de la mancança constant que veiem en les disposicions principals i definidores de la norma: que sigui un veritable desplegament reglamentari dels preceptes de la LLCIB. La lectura de l'article 13.1 és, en el sentit que hem apuntat, un paradigma. A quins actes es refereix la LLCIB –al manco a quins de més importants– que han de ser inscrits al llibre que es regula ?. Res no diu el precepte, ni tan sols concorda el seu contingut amb els preceptes legals que incorporen obligació d'inscripció a aquest llibre. Tampoc no concorda el text del precepte amb els articles del mateix Reglament que ofereixen una llista d'actes inscriptibles, com són l'article 21 o l'article 28. I diem tot això perquè en els articles 14, 15 i 16 del Reglament, inclosos en la mateixa secció, hi consten els actes o extrems inscriptibles al llibre i fixers que regulen. Per tot això, considerem ben necessari que es revisi i, per tant, es faci la concordança de l'article 13.1 amb els articles corresponents de la LLCIB i del mateix Reglament.

Quant als articles 17 a 19, que formen la secció segona, "Assentaments generals", considerem que tenen una conformació correcta.

De la secció tercera del capítol, "Procediment", articles 20 a 27, fem els comentaris següents:

- L'article 20.1 té una redacció un poc reiterativa i confusa. Considerem que és iteratiu parlar de que les "sol·licituds d'inscripció" s'han "de

realitzar a sol·licitud” i advoquem per una altra expressió com és ara “a instància” o, senzillament, “per l’interessat”. D’altra banda veiem que manca una “o” disjuntiva després de la paraula l’interessat que actuaria com a connector amb la frase següent que diu “...a través dels seus representats”. D’aquesta manera quedaria clar que hi ha dues formes de presentació de sol·licituds.

- En l’article 20.2 es determina que la inscripció d’ofici s’ha de fer “en tenir coneixement de les comunicacions”. Potser s’hauria d’especificar un poc més quines són les possibles formes de coneixement: notificació, anunci públic, tramesa simple d’algun interessat, etc.
- L’article 21 conté –de manera semblant a l’article 9 del Reial decret 136/2002, d’1 de febrer, que aprova el Reglament estatal del registre de cooperatives– una llista d’actes o documents que s’han de portar obligatòriament amb la sol·licitud d’inscripció. No estaria demés que a cada una de les lletres, després de designar l’acte respecte del qual se n’ha d’aportar l’escriptura pública, es determinés l’article o articles de la LLCIB que tracten de la qüestió, respectivament: a) art. 9, b) art. 13 i 14, c) art. 93, d) art. 90 i següents, especialment l’article 100.3, e) art. 50 i 51, f) art. 55 i g) art. 152.
- De manera semblant en el que acabam d’apuntar, s’ha de concordar el contingut de l’article 22, amb els articles 50, 51 i 56 de la LLCIB.
- Ens sembla més apropiat i clar que el nom de l’article 26 sigui el de “Resolució de la inscripció”. Consideram que en l’article 26.4 s’hauria de fer al·lusió a l’article 15.5 de la LLCIB.
- En l’article 27.1 hi manca la referència a l’article 16.2 de la LLCIB, juntament amb la referència expressa que es fa de la LRJPAC. De manera igual manca la cita a l’article 16.2 de la LLCIB en l’article 27.2.
- Al Capítol IV, “Inscripció de societats cooperatives i dels seus actes” (art. 28 a 41).

A la secció primera d'aquest capítol, "Actes inscriptibles i normes comunes", articles 28 a 30, fem les observacions següents:

- En l'article 28.1, hem de considerar dues observacions. En primer lloc ens sembla més correcte i en concordança amb l'article 28.2, que la fórmula d'introducció del precepte sigui: *És obligatòria la inscripció al Registre de cooperatives dels actes següents*. En segon lloc pensem que la fórmula de tancament de la lletra k) s'hauria de situar en l'últim lloc, tancant la llista.
- En l'article 29. 2 advoquem per canviar l'expressió "president de la societat", per "president de la cooperativa" o "president de la societat cooperativa".
- En correspondència del que hem dit en comentar l'article 16.3, consideram que l'article 30.1 hauria de fer esment del dit precepte.

A la secció segona, "Inscripció de la constitució de la societat cooperativa", articles 31 a 33, hi fem les consideracions i observacions següents:

- En l'article 31.1 s'ha de fer la concordança amb l'article 28 del Reglament i amb l'article 9.1 de la LLCIB.
- Pel que fa l'article 31.2, és necessari concordar-lo amb l'article 4 de la LLCIB.
- Igualment l'article 31.3, lletra a), ha d'esmentar que es disposa en atenció del que preveu l'article 11 de la LLCIB.
- L'article 32.3 ha de fer referència a que el seu fonament legal és l'article 15.3 de la LLCIB i els efectes de la sol·licitud extemporànea han de constar, en aquest precepte, fonamentats amb els articles 15.5 i 15.6 de la LLCIB.
- En aquest mateix sentit, l'article 33.1 ha de fer esment dels articles 15.1 i 15.2 de la LLCIB.

Pel que fa a la secció tercera, “Inscripció d’altres actes registrals”, articles 34 a 41, observam el següent:

- L’article 34.1 ha d’incloure referència a l’article 50.2, paràgraf tercer, de la LLCIB.
- En l’article 36.1, ha de constar la menció a l’article 89.2 de la LLCIB.
- Pel que fa a l’article 37.3, és obligada la referència a l’article 93.6 de la LLCIB i en l’article 37.4 igualment s’ha d’esmentar l’article 94 de la dita llei.
- En el text de l’article 38.1 no estaria demés incorporar la referència a la secció segona del capítol X de la LLCIB, articles 95 i 96.
- L’article 40 que, en concordància amb la LLCIB, encara es titula “Suspensió de pagaments i fallida” ha de mudar de nom, atesos els canvis profunds que hi ha hagut en el dret concursal espanyol. Es podria titular “Procediments concursals” i entenem que el seu text hauria de fer referència a la nova llei concursal.
- En l’article 41.1, “in fine” creiem que manca especificar. En efecte, diu aquest precepte al final *...quan la resolució o la sigui ferma*; creiem que el que es vol dir és *...quan la resolució o la sentència que la confirmi sigui ferma*.
- Al Capítol V, “Inscripció d’associacions cooperatives” (art. 42 a 44), no en fem cap comentari perquè entenem que els preceptes que el componen són adequats.
- Al Capítol VI, “Altres actuacions del Registre” (art. 45 a 54).
- A la secció primera, “Anotacions registrals”, articles 45 a 50 entenem que hem de fer constar que, en l’article 48, hi manca la concordància amb l’article 142 de la LLCIB que regula la integració en un grup cooperatiu.

- Pel que fa a les disposicions transitòries primera i segona, observam que en el número 2 de la primera, ha de constar clarament que els documents que no s'han d'inscriure són els corresponents a les societats cooperatives i no únicament, com es diu, a les "societats".

Finalment, reiteram que si s'aconsegueix fer una integració clara de la LLCIB i el text del Reglament es retrà un gran servei a la claredat i es facilitaran les relacions del Registre de cooperatives i els ciutadans interessats.

V. Conclusions

Al llarg del dictamen s'han donat les diverses opinions d'aquest Consell sobre el Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears.

El secretari general

Pere Aguiló Crespí

Palma, 19 d'octubre de 2005

Vist i plau

El president

Francesc Obrador Moratinos